

@zwnne

SPECIALISATIEOPLEIDING ONDERNEMINGSRECHT

AVG & UAVG inleiding, toepassing en werking van de privacywet

Gerrit-Jan Zwenne Leiden 4 maart 2024

Universiteit
Leiden
Juridisch Post Academisch Onderwijs

1

vandaag

achtergrond en context

- privacy en de privacywet

de spelers

- de betrokkene
- de verwerkingsverantwoordelijke
- de verwerker
- de autoriteit persoonsgegevens
- de functionaris gegevensbescherming

het speelveld

- de geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking persoonsgegevens en het bestand
- persoonlijk of huishoudelijk en journalistiek, literair of academisch
- territoriale werking

en de spelregels

- verwerkingsgrondslagen
- doelbinding en bewaren
- bijzondere gegevens en bsn
- informatieplichten en
- rechten van betrokkenen
- datalekken

2

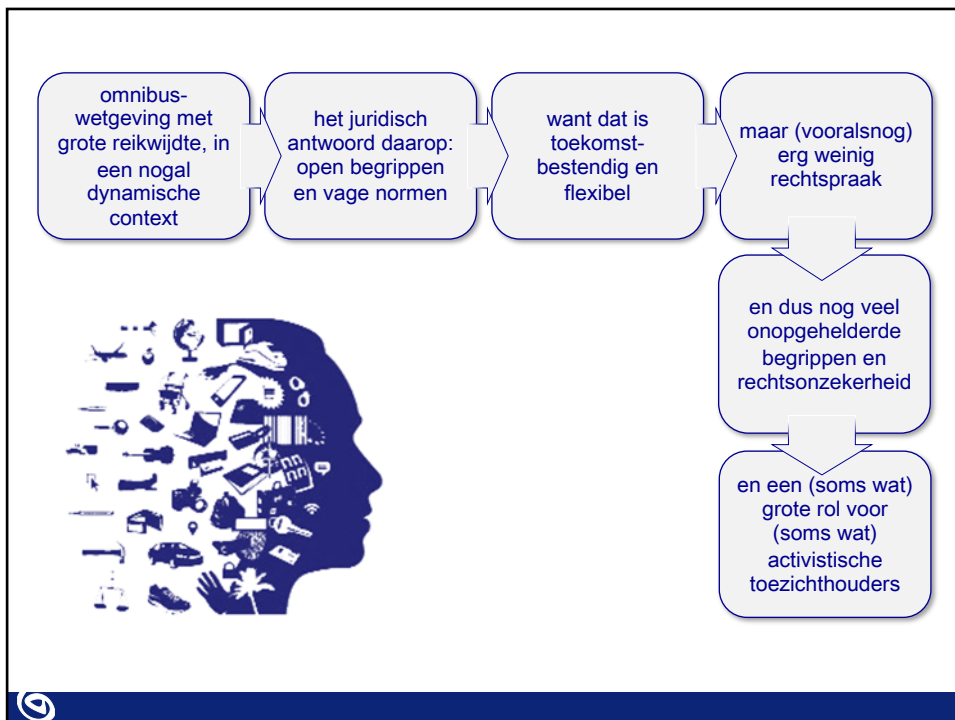
FOKKE & SUKKE
WERKEN HUN PRIVACY-INSTELLINGEN BIJ

"MAG DE BANK UW BETAALGEGEVENS GEBRUIKEN OM EEN LEUKE VRIENDIN VOOR U TE REGELEN?"

KLIK JA!
KLIK JA!

ACHTERGROND EN CONTEXT

3

4

Meet the Dutchman who cried foul on Europe's tracking technology

As European governments rushed to embrace technology to fight the coronavirus, a plainspoken Dutchman emerged as a thorn in their side. Aleid Wolfsen's message: Don't pretend your solutions are privacy-friendly.

In a group that normally keeps disagreements quiet, Wolfsen stands out. A former politician and mayor of Utrecht who had no formal training in data protection when he took on his role in 2016, he has repeatedly been at odds with other watchdogs, most of whom do not share his political background.

The official in charge of Europe's grouping of privacy regulators was also keen to play down any disagreements. There is "no difference in the positions" of different privacy regulators and the "Dutch case was a specific case," Andrea Jelinek said, while a spokesperson for the group, the European Data Protection Board, added: **"The legal concept of anonymization is not an absolute concept."** ?

Europe's Data Protection Supervisor, who had OK'd the Commission's use of telecoms data to track the coronavirus, said: **"There is a difference between the technical impossibility of doing something to the very end, and something which we would call an effective anonymization."**

5

Van je schulden hoeft de GGD niet te weten

De Algemene verordening gegevensbescherming wordt. Twee jaar na de aanwijzing zijn woning-eigenaars. Momenteel is nog niet duidelijk hoe veel bewoners hiervan in de privacywetgeving. Dit is een eerste stap naar een betere bescherming van de privacy van de bewoners.

De AVG dwingt tot nadenken voor doen

dicht bij elkaar staan. De medische dossiers bij de huisarts van mensen die geen toestemming gaven voor gebruik ervan door anderen, zijn toegankelijk gemaakt voor huisartsenposten en eerste hulpen in het ziekenhuis. Het kabinet werkt aan een spoedwet om locatiegegevens van mobiele bellers te laten onderzoeken door het RIVM, om zo voorspellingen te doen over de verspreiding van het virus.

Wolfsen eist dat het om maatregelen gaat die de bescherming van persoonsgegevens zo goed mogelijk waarborgen. „Over die spoedwet hebben wij net advies uitgebracht aan het kabinet. Wij sluiten niet uit dat de analyse van die locatiegegevens op een privacy-vriendelijke manier kan, maar dan moet aan strenge normen worden voldaan. Onze adviezen worden meestal opgevolgd, omdat wij een wet buiten werking kunnen stellen als de AVG wordt geschonden”, zegt Wolfsen.

Zorgen over de gevolgen van de coronacrisis leven breder. „Het grootschalig volgen van mensen die daar geen toestemming voor hebben gegeven, is door de AVG echt *not done* geworden. Dat lijkt met die locatiegegevens nu weer aan de kant te worden geschoven”, zegt Benaisa van Bits of Freedom. „Niets is zo permanent als een tijdelijke maatregel!”, reageert ook

6

PRIVACYBESCHERMING
Van je schulden hoeft de GGD niet te weten

De Algemene verordening gegevensbescherming werkt. Twee jaar na de invoering zijn weinig boeven ongedwisd. Mensen en organisaties zijn zich veel bewuster geworden van de privacyregels. „Dit is een goede ontwikkeling voor de afrekenplichtige consument“, zegt de rechtschouder. Door onze redacteur **Wolfsen** met **Beaissa van Bits of Freedom**

De AVG dwingt tot nadenken vóór doen

dicht bij elkaar staan. De medische dossiers bij de huisarts van mensen die geen toestemming gaven voor gebruik ervan door anderen, zijn toegankelijk gemaakt voor huisartsenposten en eerste hulp in het ziekenhuis. Het kabinet werkt aan een spoedwet om locatiegegevens van mobiele bellers te laten onderzoeken door het RIVM, om zo voorspellingen te doen over de verspreiding van het virus.

Wolfsen eist dat het om maatregelen gaat die de bescherming van persoonsgegevens zo goed mogelijk waarborgen. „Over die spoedwet hebben wij net advies uitgebracht aan het kabinet. Wij sluiten niet uit dat de analyse van die locatiedata op een privacyvriendelijke manier kan, maar dan moet aan strenge normen worden voldaan. Onze adviezen worden meestal opgevolgd, omdat wij een wet buiten werking kunnen stellen als de AVG wordt geschonden“, zegt Wolfsen.

AVG dwingt vóór doen tot nadenken vóór leven breder. „Het grootschalig volgen van mensen die daar geen toestemming voor hebben gegeven, is door de AVG echt *not done* geworden. Dat lijkt met die locatiedata nu weer aan de kant te worden geschoven“, zegt Beaissa van Bits of Freedom. „Niets is zo permanent als een tijdelijke maatregel“, reageert ook

7

Artikel 23

1. De reikwijdte van de verplichtingen en rechten als bedoeld in de artikelen 12 tot en met 22 en artikel 34, alsmede in artikel 5 kan, voor zover de bepalingen van ~~die dat~~ artikelen overeenstemmen met de rechten en verplichtingen als bedoeld in de artikelen 12 tot en met 20, kan worden beperkt door middel van Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke bepalingen die op de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker van toepassing zijn ...

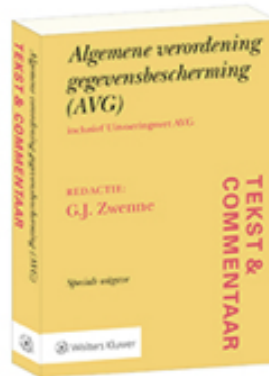

De voor Nederlandse taalversie relevante correcties beginnen op p. 232 en lopen tot p. 257(!) En nog heb ik de indruk dat men nogal wat fouten over het hoofd heeft gezien (bijv. overv. 84; art. 23.1, enz.)

data.consilium.europa.eu/doc/document/S

8

nu even praktisch

9

betrokkenen, verwerkingsverantwoordelijken, verwerker, functionaris en autoriteit persoonsgegevens

DE SPELERS

10

de spelers

- *betrokkenen ('data subjects')*
de natuurlijke personen op wie de persoonsgegevens betrekking hebben
- *verwerkingsverantwoordelijken*
degenen die doeleinden en middelen van de verwerking bepalen
- *verwerkers*
verwerken persoonsgegevens ten behoeve van de verwerkingsverantwoordelijken
- *functionaris gegevensbescherming*
persoon aangewezen overeenkomstig art. 37, eerste lid, AVG
- *Autoriteit persoonsgegevens (AP)*
toezichhoudende autoriteit, bedoeld in artikel 51, eerste lid, AVG

11

«verwerkingsverantwoordelijke»

- de natuurlijke persoon, rechtspersoon, bestuursorgaan, of ieder ander
- die/dat [...] alleen of tezamen met anderen
- het doel en middelen van de verwerking vaststelt

dus (meestal) niet: CeO Eelco Blok, de Haagse burgemeester Pauline Krikke enz.

gezamenlijke verantwoordelijkheid

hoe gedetailleerd omschreven?

art. 1(d) Wbp,
art. 4(7) AVG

waarom vindt de verwerking plaats? en wie heeft deze geïnitieerd?

Oftewel: wie gaat erover...?

12

wie gaat erover..?

wie gaat over de bewaartermijnen of beveiligingsniveau?

wie beslist over outsourcing of programmatuur?

en wie over inzage- en verwijder- of vergeetverzoeken?

met wie sluiten de betrokkenen een overeenkomst?

wie moet er melden in geval van een datalek?

13

«verwerker»

- degene die ten behoeve van de verantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt,
- zonder aan zijn rechtstreeks gezag te zijn onderworpen

art. 1(e) Wbp,
art. 4(8) AVG

en onder de verantwoordelijkheid van de verantwoordelijke

dus geen interne ICT-afdeling, werknemer of iemand anders die deel uitmaakt van de organisatie van de verantwoordelijke

De bewerker is allereerst een buiten de organisatie van de verantwoordelijke staande persoon of instelling.

[D]e bewerker [...] neemt geen beslissingen over het gebruik van de gegevens, de verstrekking aan derden en andere ontvangers, de duur van de opslag van de gegevens etc.”

14

Niettegenstaande SWIFT zichzelf als een gegevensverwerker voorstelt en de onderneming in het verleden, afgaande op sommige feiten, in sommige gevallen als gegevensverwerker voor de financiële sector is opgetreden, is de Groep rekening houdende met de daadwerkelijke handelingsruimte van SWIFT in de hierboven beschreven situaties van oordeel dat SWIFT een voor de verwerking verantwoordelijke is

15

verwerkersovereenkomst

- onderwerp en duur, aard en doel, van verwerking, soort persoonsgegevens, categorieën van betrokkenen, rechten en verplichtingen van verwerkingsverantwoordelijke;
- instructiebevoegdheid verwerkingsverantwoordelijke (schriftelijk)
- vertrouwelijkheid en beveiliging, vereisten m.b.t. sub-verwerkers
- medewerking t.b.v. voldoen aan rechten van betrokkenen
- accountability & audits

16

de functionaris

functionaris voor de gegevensbescherming of "FG"

verplicht voor

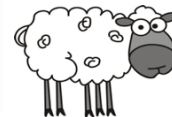
- overheden
- regelmatige en stelselmatige observatie op grote schaal
- grootschalige verwerking van bijzondere gegevens

taken:

- informeren en adviseren over AVG-verplichtingen
- toezicht houden op de naleving van die verplichtingen
- adviseren over DPIA's
- contact onderhouden met Ap
- samenwerken met Ap

vereisten:

- professionele kwaliteiten en, in het bijzonder, zijn (haar) deskundigheid op het gebied van de wetgeving en praktijk inzake gegevensbescherming
- vermogen om zijn (haar) taken te vervullen

17

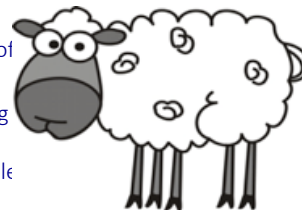
DPO must be in a position to efficiently communicate with data subjects and cooperate with the supervisory authorities

This also means that this communication must take place in the **language or languages used** by the supervisory authorities and the data subjects concerned.

should have **expertise** in national and European data protection laws and practices and an in-depth understanding of the GDPR

knowledge of the business sector and of the organisation of the controller is **useful**.

should also have **sufficient understanding** of the processing operations carried out, as well as the information systems, and data security and data protection needs of the controller

18

VPR-A

19

verwerking van persoonsgegevens, bestand, artistiek, literair journalistiek
(en academisch), territoriale werking

HET SPEELVELD

20

toepassing (excl. territoriale werking)

21

de privacywet is van toepassing op

- de geheel of gedeeltelijk geautomatiseerd verwerkingen
- en soms ook op niet geautomatiseerde (handmatige) verwerkingen

“bestand”

22

verwerking van persoonsgegevens

een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés

o.a. verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van ter beschikking stelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens (enz.)

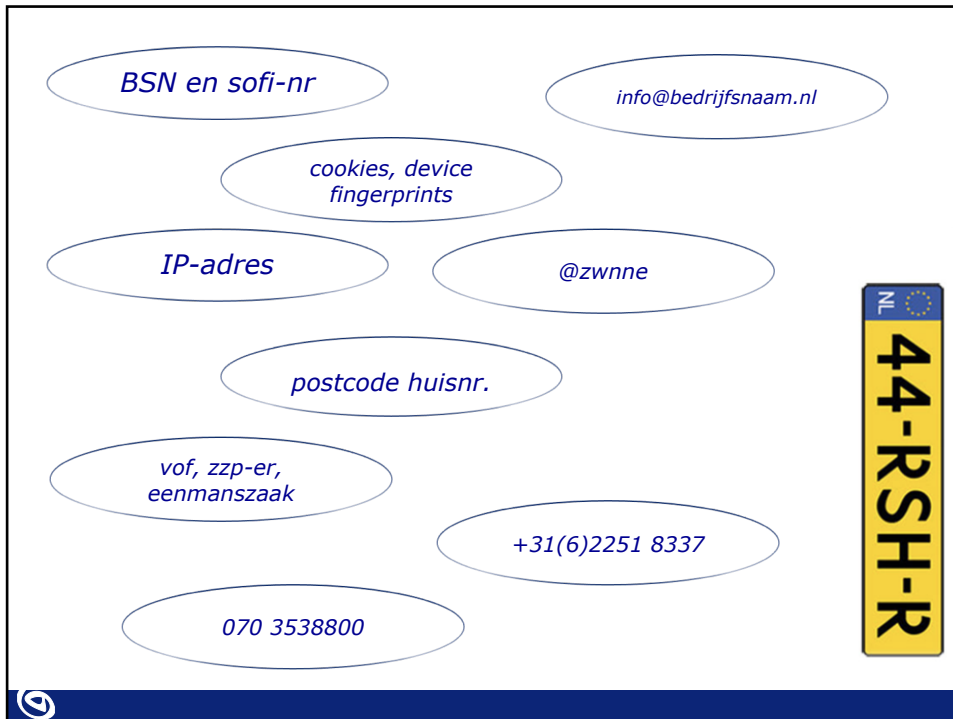
23

verwerking van persoonsgegevens

gegevens betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon

kost het een onevenredige inspanning om aan de hand van het gegeven de desbetreffende natuurlijke persoon te identificeren..?

24

25

Breyer

[E]en dynamisch IP-adres dat door een aanbieder van onlinemediadiensten wordt geregistreerd telkens als een persoon een website bezoekt die door deze aanbieder toegankelijk wordt gemaakt voor het publiek, ten aanzien van die aanbieder [vormt] een persoonsgegeven [..], wanneer hij beschikt over wettige middelen waarmee hij de betrokken persoon kan identificeren aan de hand van extra informatie die bij de internetprovider van deze persoon berust.

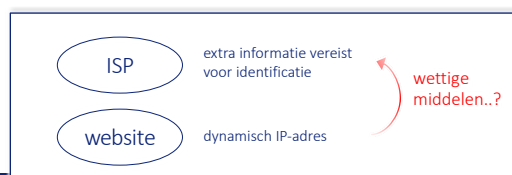
HJEU 19 oktober
2016 C-582/14

26

Breyer

[E]en dynamisch IP-adres dat door een aanbieder van onlinemediadiensten wordt geregistreerd telkens als een persoon een website bezoekt die door deze aanbieder toegankelijk wordt gemaakt voor het publiek, ten aanzien van die aanbieder [vormt] een persoonsgegeven [..], wanneer hij beschikt over **wettige middelen waarmee hij de betrokken persoon kan identificeren aan de hand van extra informatie die bij de internetprovider van deze persoon berust.**

HJEU 19 oktober
2016 C-582/14

27

fietsdepot

Rb DHG 5 oktober 2020
ECLI:NL:RBDHA:2020:9590

7. [...] verweerder heeft toegelicht dat IP adressen indirect herleidbaar kunnen zijn tot een persoon, maar dat daarvoor middelen moeten worden ingezet om dit te kunnen vaststellen. Verweerder heeft daarbij aangegeven dat het ondoenlijk qua tijd en mankracht is om van alle burgers met wie gecommuniceerd wordt, de identificatie via een IP-adres te achterhalen. Daarbij is van belang dat de gemeente niet zelf over de gegevens om een koppeling te kunnen maken tussen een IP-adres en een burger beschikt, maar zijn er gegevens nodig van een Internet Service Provider. Nu de verwerking een excessieve inspanning van verweerder vergt, waardoor het gevaar voor identificatie in de praktijk onbeduidend is, kan het IP adres niet beschouwd worden als persoonsgegeven.

28

fietsdepot

Rb DHG 5 oktober 2020
ECLI:NL:RBDHA:2020:9590

7. [...] verweerder heeft toegelicht dat IP adressen indirect herleidbaar kunnen zijn tot een persoon, maar dat daarvoor middelen moeten worden ingezet om dit te kunnen vaststellen. Verweerder heeft daarbij aangegeven dat het **ondoenlijk** qua tijd en mankracht is om van alle burgers met wie gecommuniceerd wordt, de identificatie via een IP-adres te achterhalen. **Daarbij is van belang dat de gemeente niet zelf over de gegevens om een koppeling te kunnen maken tussen een IP-adres en een burger beschikt, maar zijn er gegevens nodig van een Internet Service Provider.** Nu de verwerking een excessieve inspanning van verweerder vergt, waardoor het gevaar voor identificatie in de praktijk onbeduidend is, kan het IP adres niet beschouwd worden als persoonsgegevens.

29

Rapport oktober
2015, p. 29

Identificatie kan ook plaatsvinden zonder dat de naam van de persoon wordt achterhaald. **Verelst** is slechts dat de gegevens ervoor zorgen dat **een bepaald persoon kan worden onderscheiden van anderen**. In de opinie van de Artikel 29-werkgroep over het begrip persoonsgegevens is hierover opgemerkt ...

Uit het Breyer-arrest van het EU HvJ blijkt dat IP-adressen aangemerkt moeten worden als indirect identificerende persoonsgegevens, omdat de websitehouder en andere derde partijen in staat worden geacht om de identiteit van betrokkenen te achterhalen zolang de ISP nog over de identificerende gegevens beschikt van de gebruiker en er **juridische mogelijkheden** bestaan om ...

Rapport oktober
2017, p. 99

30

volgens AP...

lees: andere EU-lidstaten met dezelfde wetgeving als Nederland (!)

Gebruik telecomdata tegen corona kan alléén met wet

Nieuwsbericht / 1 april 2020

Categorie:

Privacy & corona, Internet en telecom

Locatiegegevens gebruiken om de overheid te helpen in de strijd tegen het coronavirus is niet volledig onmogelijk, maar kan alleen als daar een wettelijke regeling voor bestaat. Dat zegt de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) in reactie op ideeën om locatiegegevens van burgers in te zetten om verspreiding van het virus te remmen.

'We zien in andere landen systemen waarbij de overheid locatiegegevens van telecombedrijven gebruikt tegen verspreiding van het coronavirus', zegt AP-voorzitter Aleid Wolfsen.

'Ook in Nederland worden dit soort ideeën geopperd. Maar dit kan niet zomaar. Wij hebben gekeken hoe dit eventueel kan, mocht de Nederlandse overheid dit willen.'

31

en dus...

Locatiegegevens niet anoniem

Volgens zowel privacywet AVG als de Telecommunicatiewet mogen telecombedrijven niet zomaar gegevens van klanten delen met de overheid. Tenzij al die klanten daarvoor zelf toestemming hebben gegeven of de gegevens anoniem zijn.

Toestemming vragen van alle Nederlanders is in dit geval te omslachtig. En het anoniem maken van dit soort gegevens kan niet, omdat dat nooit onomkeerbaar is.

Wie weet waar iemand woont of werkt en die gegevens combineert met de 'geanoniseerde' locatiegegevens van heel veel mensen, kan met die combinatie achterhalen wie bij welke locatiegegevens hoort.

'Dat maakt van deze gegevens persoonsgegevens en die mag je niet zomaar delen', zegt Wolfsen.

Locatiegegevens kunnen helpen

De AP ziet dat het beeld bestaat dat het beperkt en onder strenge voorwaarden gebruiken van locatiegegevens de overheid mogelijk kan helpen om de verspreiding van het virus in te dammen.

32

Kst II 2020/21, 35479,
nr. 3, p. 6-7

Wetsvoorstel Tijdelijke wet
informatieverstrekking RIVM
in verband met COVID-19

De informatie [...] is wegens het hoge aggregatieniveau en het minimale getal van 15 per groep per gemeente per uur, naar het oordeel van de regering niet herleidbaar tot identificeerbare natuurlijke personen.

Hoewel er studies zijn die de – theoretische – mogelijkheid aantonen om in bepaalde gevallen ook geaggregeerde locatiedata te herleiden tot identificeerbare natuurlijke personen, valt niet redelijkerwijs te verwachten dat de verwerkingsverantwoordelijke of een andere persoon deze middelen gebruikt.

De kosten van en de tijd benodigd voor identificatie zonder daarbij gebruik te kunnen maken van de brongegevens (de locatie- en verkeersgegevens die de aanbieders beheren) maken een dergelijke identificatie onwaarschijnlijk.

Belangrijk hierbij is dat het de aanbieders op grond van de Telecommunicatiewet verboden is om de brongegevens aan derden ter beschikking te stellen.

33

Kst II 2020/21, 35479,
nr. 3, p. 6-7

Wetsvoorstel Tijdelijke wet
informatieverstrekking RIVM
in verband met COVID-19

De informatie [...] is wegens het hoge aggregatieniveau en het minimale getal van 15 per groep per gemeente per uur, naar het oordeel van de regering niet herleidbaar tot identificeerbare natuurlijke personen.

Hoewel er studies zijn die de – theoretische – mogelijkheid aantonen om in bepaalde gevallen ook geaggregeerde locatiedata te herleiden tot identificeerbare natuurlijke personen, valt niet redelijkerwijs te verwachten dat de verwerkingsverantwoordelijke of een andere persoon deze middelen gebruikt.

De kosten van en de tijd benodigd voor identificatie zonder daarbij gebruik te kunnen maken van de brongegevens (de locatie- en verkeersgegevens die de aanbieders beheren) maken een dergelijke identificatie onwaarschijnlijk.

Belangrijk hierbij is dat het de aanbieders op grond van de Telecommunicatiewet verboden is om de brongegevens aan derden ter beschikking te stellen.

34

Kst II 2020/21, 35479,
nr. 3, p. 6-7

Wetsvoorstel Tijdelijke wet
informatieverstrekking RIVM
in verband met COVID-19

De informatie [...] is wegens het hoge aggregatieniveau en het minimale getal van 15 per groep per gemeente per uur, naar het oordeel van de regering niet herleidbaar tot identificeerbare natuurlijke personen.

Hoewel er studies zijn die de – theoretische – mogelijkheid aantonen om in bepaalde gevallen ook geaggregeerde locatiedata te herleiden tot identificeerbare natuurlijke personen, valt niet redelijkerwijs te verwachten dat de verwerkingsverantwoordelijke of een andere persoon deze middelen gebruikt.

De kosten van en de tijd benodigd voor identificatie zonder daarbij gebruik te kunnen maken van de brongegevens (de locatie- en verkeersgegevens die de aanbieders beheren) maken een dergelijke identificatie onwaarschijnlijk.

Belangrijk hierbij is dat het de aanbieders op grond van de Telecommunicatiewet verboden is om de brongegevens aan derden ter beschikking te stellen.

35

Kst II 2020/21, 35479,
nr. 3, p. 6-7

Wetsvoorstel Tijdelijke wet
informatieverstrekking RIVM
in verband met COVID-19

Er is misschien een theoretische mogelijkheid om te identificeren. Maar daarmee zijn het nog geen persoonsgegevens...!

De informatie [...] is wegens het hoge aggregatieniveau en het minimale getal van 15 per groep per gemeente per uur, naar het oordeel van de regering niet herleidbaar tot identificeerbare natuurlijke personen.

Hoewel er studies zijn die de – theoretische – mogelijkheid aantonen om in bepaalde gevallen ook geaggregeerde locatiedata te herleiden tot identificeerbare natuurlijke personen, valt niet redelijkerwijs te verwachten dat de verwerkingsverantwoordelijke of een andere persoon deze middelen gebruikt.

De kosten van en de tijd benodigd voor identificatie zonder daarbij gebruik te kunnen maken van de brongegevens (de locatie- en verkeersgegevens die de aanbieders beheren) maken een dergelijke identificatie onwaarschijnlijk.

Belangrijk hierbij is dat het de aanbieders op grond van de Telecommunicatiewet verboden is om de brongegevens aan derden ter beschikking te stellen.

36

handmatige verwerking ('bestand')

- gestructureerd geheel van persoonsgegevens
- dat volgens bepaalde criteria toegankelijk is

onderlinge samenhang

- gemeenschappelijke bestemming of
- verzameling die in de praktijk als een geheel worden beschouwd, of
- vooraf aangebrachte structuur van de verzameling of raadpleeg-methodiek die samenhang brengt

Art. 4(6)
AVG

37

[er wordt terecht onderscheid gemaakt tussen] enerzijds de verzameling dossiers van alle in het ziekenhuis van de Stichting werkzame medisch specialisten [...] die alle bij elkaar in een dossierkast worden bewaard en welke tezamen een bestand vormen als bedoeld in art. 1, onder c, Wbp en anderzijds het dossier "[verzoeker]", dat noch feitelijk noch naar de aard van de inhoud deel uitmaakt van dat bestand noch is bestemd om in dat bestand te worden opgenomen; niet alleen wordt het dossier "[verzoeker]" afzonderlijk bewaard en is het alleen voor [betrokkene 2], de directeur van de Stichting, toegankelijk, ook bevat dit dossier geheel andere gegevens (over het functioneren van [verzoeker]) dan het bestand van de dossiers van de medisch specialisten.

HR 3 juni 2005
LJN AT109

38

analoge geluidsopnamen

Dexia [bewaart] de opnamen met het oog op haar procespositie en de banden waarop de telefoongesprekken met [verweerder] voorkomen, [zijn] reeds ontsloten door Dexia, aangezien Dexia op het overzicht van 11 mei 2005 de data en exacte tijdstippen heeft vermeld van de telefoongesprekken die zij met [verweerder] heeft gevoerd.

*Voorts geldt [...] dat een financiële instelling als Dexia, [...] verplicht is technische en organisatorische voorzieningen te treffen om opgenomen telefoongesprekken en andere persoonsgegevens betreffende de opgenomen telefoongesprekken **zodanig te kunnen traceren en reconstrueren***

HR 29 juni 2007 LJN
AZ4663 ('Dexia')

39

uitzonderingen

- verwerking t.b.v. persoonlijke of huishoudelijke doeleinden
- Wpg & Wjsg, WIV2017, WBRP, Kieswet

Art. 2(1) en
(2)c AVG

bepaalde uitzondering voor verwerkingen met journalistieke, artistieke of literaire en academische doeleinden

Overw. 18. Tot persoonlijke of huishoudelijke activiteiten kunnen behoren het voeren van correspondentie of het houden van adresbestanden, het sociaal netwerken en online-activiteiten in de context van dergelijke activiteiten. Deze verordening geldt wel voor verwerkingsverantwoordelijken of verwerkers die de middelen verschaffen voor de verwerking van persoonsgegevens voor dergelijke persoonlijke of huishoudelijke activiteiten.

40

het gebruik van een camera-systeem, dat door een natuurlijke persoon aan zijn gezinswoning werd bevestigd met als doel de eigendom, de veiligheid en het leven van de eigenaren van het huis te beschermen, maar ook *de openbare ruimte* in beeld brengt, en waarbij video-opnames van personen met behulp van opnameapparatuur doorlopend worden vastgelegd op bijvoorbeeld een harde schijf, wordt ... niet aangemerkt als de verwerking van persoonsgegevens die in activiteiten met uitsluitend persoonlijke of huishoudelijke doeleinden wordt verricht.

HJEU 11 december
2014 C-212/13

41

territoriale werking

- i.h.k.v. activiteit van vestiging van verantwoordelijke of van verwerker in de EU (Nederland)
- aanbieden van goederen of diensten in de unie
- monitoren van gedrag van betrokkenen in de unie

1. Wie is verantwoordelijke voor of verwerker m.b.t. de verwerking?
2. Heeft die verantwoordelijke of verwerker een vestiging in Nederland
3. Vindt de verwerking plaats in het kader van activiteiten van die vestiging?

Art. 4
UAVG

Art. 3(1) en
(2) AVG

42

verwerkingsgrondslagen, verzamel- en verwerkingsdoelen, doelbinding, kwaliteit en beveiliging van gegevens, transparantie

DE SPELREGELS

43

rechtmatige verwerking

Art. 6(1) a-f
AVG.

verwerkingsgronden

- toestemming
- overeenkomst
- wettelijke plicht
- vitaal belang
- taak van algemeen belang
- gerechtvaardigd belang

Art. 5(1) b
AVG.

verzameldoel

- welbepaald
- gerechtvaardigd
- én uitdrukkelijk omschreven

doelbinding

- verdere verwerking niet onverenigbaar met verzameldoel

Art. 5(1)e
AVG.

bewaren

- niet langer dan nodig voor verzameldoel

Art. 5(1) b
AVG.

44

toestemming

please do not tick the box if you do not want to receive our daily offers in your inbox

- eerst informeren
- aanvaarding algemene voorwaarden met instemmingsbepaling is onvoldoende
- intrekken 'te allen tijde' mogelijk
- jonger dan 16? dan toestemming door ouders
- vrijwillig gegeven...

Art. 4(11) en
6(1)a AVG

45

(32) Toestemming dient te worden gegeven door middel van een duidelijke actieve handeling bijvoorbeeld een schriftelijke verklaring, ook met elektronische middelen, of een mondelinge verklaring, waaruit blijkt dat de betrokkene vrijelijk, specifiek, geïnformeerd en ondubbelzinnig met de verwerking van zijn persoonsgegevens instemt. Hiertoe zou kunnen behoren het klikken op een vakje bij een bezoek aan een internetwebsite, het selecteren van technische instellingen voor diensten van de informatiemaatschappij of een andere verklaring of een andere handeling waaruit in dit verband duidelijk blijkt dat de betrokkene instemt met de voorgestelde verwerking van zijn persoonsgegevens. Stilzwijgen, het gebruik van reeds aangekruiste vakjes of inactiviteit mag derhalve niet als toestemming gelden. De toestemming moet gelden voor alle verwerkingsactiviteiten die hetzelfde doel of dezelfde doeleinden dienen. Indien de verwerking meerdere doeleinden heeft, moet toestemming voor elk daarvan worden verleend. Indien de betrokkene zijn toestemming moet geven na een verzoek via elektronische middelen, dient dat verzoek duidelijk en beknopt te zijn en niet onnodig storend voor het gebruik van de dienst in kwestie.

duidelijke actieve handeling – dus niet stilzwijgend!

in vrijheid gegeven...

specifiek, geïnformeerd en ondubbelzinnig

afzonderlijke toestemming voor verschillende doeleinden

op duidelijke en beknopte wijze gevraagd en niet onnodig storend

46

(42) Indien de verwerking plaatsvindt op grond van toestemming van de betrokkene, moet de verwerkingsverantwoordelijke kunnen aantonen dat de betrokkene toestemming heeft gegeven voor de verwerking. Met name in de context van een schriftelijke verklaring over een andere zaak dient te worden gewaarborgd dat de betrokkene zich ervan bewust is dat hij toestemming geeft en hoever deze toestemming reikt. In overeenstemming met Richtlijn 93/13/EEG van de Raad (10) stelt de verwerkingsverantwoordelijke vooraf een verklaring van toestemming op in een begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal; deze verklaring mag geen oneerlijke bedingen bevatten. Opdat toestemming met kennis van zaken wordt gegeven, moet de betrokkene ten minste bekend zijn met de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke en de doeleinden van de verwerking van de persoonsgegevens. Toestemming mag niet worden geacht vrijelijk te zijn verleend indien de betrokkene geen echte of vrije keuze heeft of zijn toestemming niet kan weigeren of intrekken zonder nadelige gevolgen.

bewijsplicht m.b.t. toestemming

bewustheid dat toestemming is gegeven en hoever die reikt

begrijpelijk en gemakkelijk toegankelijk, duidelijke en eenvoudige taal

identiteit van de toestemmingvragers en de verwerkingsdoeleinden

'echte keuze' en weigering of intrekking kan zonder 'nadelige gevolgen'...

47

(43) Om ervoor te zorgen dat toestemming vrijelijk wordt verleend, mag toestemming geen geldige rechtsgrond zijn voor de verwerking van persoonsgegevens in een specifiek geval wanneer er sprake is van een duidelijke wanverhouding tussen de betrokkene en de verwerkingsverantwoordelijke, met name wanneer de verwerkingsverantwoordelijke een overheidsinstantie is, en dit het onwaarschijnlijk maakt dat de toestemming in alle omstandigheden van die specifieke situatie vrijelijk is verleend. De toestemming wordt geacht niet vrijelijk te zijn verleend indien geen afzonderlijke toestemming kan worden gegeven voor verschillende persoonsgegevensverwerkingen ondanks het feit dat dit in het individuele geval passend is, of indien de uitvoering van een overeenkomst, daaronder begrepen het verlenen van een dienst, afhankelijk is van de toestemming ondanks het feit dat dergelijke toestemming niet noodzakelijk is voor die uitvoering.

geen 'duidelijke wanverhouding' tussen toestemmingvragers en -gevers...

afzonderlijke toestemming voor verschillende gegevensverwerkingen...

bij aangaan van overeenkomst geen toestemming verlangen voor verwerkingen die niet nodig zijn voor de uitvoering van die overeenkomst...

Echter, uit art. 7(4) AVG blijkt dat er in zo een geval alleen goed moet worden onderzocht of de toestemming in vrijheid is gegeven

48

driestappentoets

1. Is er een gerechtvaardigd belang?

2. Is de verwerking noodzakelijk voor dat gerechtvaardigd belang?

3. Worden de privacybelangen van betrokkenen niet teveel aangetast daardoor?

51

Artikel 6.1 AVG

De verwerking is rechtmatig indien en voor zover [...]

(f) de verwerking is noodzakelijk voor de behartiging van de gerechtvaardigde belangen van de verwerkingsverantwoordelijke of van een derde, behalve wanneer de belangen of de grondrechten en de fundamentele vrijheden van de betrokkene die tot bescherming van persoonsgegevens nopen, zwaarder wegen dan die belangen, met name wanneer de betrokkene een kind is.

52

AUTORITEIT PERSOONSGEGEVENS

Wat ook niet als een gerechtvaardigd belang kwalificeert, is bijvoorbeeld: het enkel dienen van **zuiver commerciële belangen, winstmaximalisatie**, het zonder gerechtvaardigd belang volgen van het gedrag van werknemers of het (koop)gedrag van (potentiële) klanten, etc.

AP, Normuitleg 'gerechtvaardigd belang' 1 november 2019

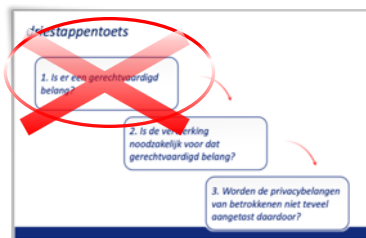
53

AUTORITEIT PERSOONSGEGEVENS

Wat ook niet als een gerechtvaardigd belang kwalificeert, is bijvoorbeeld: het enkel dienen van **zuiver commerciële belangen, winstmaximalisatie**, het zonder gerechtvaardigd belang volgen van het gedrag van werknemers of het (koop)gedrag van (potentiële) klanten, etc.

AP, Normuitleg 'gerechtvaardigd belang' 1 november 2019

54

AUTORITEIT
PERSOONSGEGEVENS

Boete voor tennisbond vanwege verkoop van persoonsgegevens

Nieuwsbericht / 3 maart 2020

Categorie: Direct marketing

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) legt tennisbond KNLTB een boete op van 525.000 euro voor het verkopen van persoonsgegevens. De KNLTB heeft in 2018 onrechtmatig tegen betaling persoonsgegevens van een paar honderdduizend van zijn leden verstrekt aan twee sponsors.

De Koninklijke Nederlandse Lawn Tennisbond (KNLTB) verstrekte de sponsors persoonsgegevens zoals naam, geslacht en adres, zodat zij een selectie van KNLTB-leden konden benaderen met tennisgerelateerde en andere aanbiedingen. De ene sponsor ontving persoonsgegevens van 50.000, de andere van meer dan 300.000 leden. Die sponsors benaderden een deel van die KNLTB-leden per post of telefoon.

55

VoetbalTV

*HvJEU 4 mei 2017, C-13/16,
ECLI:EU:C:2017:336*

18. Met de strikte toepassing die verweerder hier hanteert, is hij niet toegekomen aan zo'n beoordeling als het HvJ hier omschrijft. Daarmee heeft verweerder het gerechtvaardigd belang dus niet op een open en flexibele manier uitgelegd, zoals wel zou moeten. Hij miskent daarmee dat het begrip 'gerechtvaardigd' belang vooral als buitengrens dient voor de beoordeling en niet als een drempel. Er zijn de rechtbank verder ook geen uitspraken bekend waarin het HvJ, zonder nadere beoordeling van de belangen van zowel de verwerker als de betrokkene(n), constateert dat de verwerker in het geheel geen gerechtvaardigd belang heeft bij de verwerking en alleen al daarom onrechtmatig handelt. Verweerders uitleg dat het eiseres in de kern alleen maar gaat om het te gelde maken van persoonsgegevens en dat dit belang nooit een gerechtvaardigd belang kan zijn, gaat eraan voorbij dat het HvJ het op voorhand uitsluiten van bepaalde legitieme belangen nu juist verbiedt. Evenmin volgt de rechtbank de conclusie van verweerder dat de noodzakelijkheidstoets en de belangenafweging zinledig zijn, als wordt aangenomen dat het belang dat eiseres nastreeft een gerechtvaardigd belang is.

56

VoetbalTV

HvJEU 4 mei 2017, C-13/16,
ECLI:EU:C:2017:336

18. Met de strikte toepassing die verweerder hier hanteert, is hij niet toegekomen aan zo'n beoordeling als het HvJ hier omschrijft. Daarmee heeft verweerder het gerechtvaardigd belang dus niet op een open en flexibele manier uitgelegd, zoals wel zou moeten. Hij miskent daarmee dat het begrip 'gerechtvaardigd' belang vooral als buitengrens dient voor de beoordeling en niet als een drempel. Er zijn de rechtbank verder ook geen uitspraken bekend waarin het HvJ, zonder nadere beoordeling van de belangen van zowel de verwerker als de betrokkene(n), constateert dat de verwerker in het geheel geen gerechtvaardigd belang heeft bij de verwerking en alleen al daarom onrechtmatig handelt. Verweerders uitleg dat het eiseres in de kern alleen maar gaat om het te gelde maken van persoonsgegevens en dat dit belang nooit een gerechtvaardigd belang kan zijn, gaat eraan voorbij dat het HvJ het op voorhand uitsluiten van bepaalde legitieme belangen nu juist verbiedt. Evenmin volgt de rechtbank de conclusie van verweerder dat de noodzakelijkheidstoets en de belangenafweging zinledig zijn, als wordt aangenomen dat het belang dat eiseres nastreeft een gerechtvaardigd belang is.

57

proportionaliteit & subsidiariteit

Art. 5(1)a, 6(1)
b-f AVG

privacyinbreuk niet onevenredig in
verhouding tot belang waarvoor
gegevens worden verwerkt

belang kan niet op andere, minder
belastende wijze worden
gerealiseerd

58

verzamel- en verwerkingsdoelen

verzameldoel welbepaald
uitdrukkelijk omschreven
gerechtvaardigd

verdere verwerking niet
onverenigbaar

Art. 5(1)b en
6(4) AVG

- relatie verzamel- en verwerkingsdoelen
- aard van de gegevens
- gevolgen voor betrokkene
- verkregen bij betrokkene of bij derden
- passende waarborgen

59

bron:
@despeld

Basis	Persoonlijk	Persoonlijk+
Een veilig gevoel. U deelt beperkt informatie met ons. U kunt terecht bij een beperkt aantal zorgverleners.	U geeft inzage in betalingsgegevens, medische dossiers, lichaamsmeetstoffen en rijstijl. U krijgt ter controle een kaartje in huis, auto en toilet. U kunt terecht bij alle zorgverleners.	U vertelt alles wat u weet over de leefstijl van uw naasten en bent bereid ver te gaan voor deze informatie. Maximale korting!
106,96 p/maand Kies	4,95 p/maand Kies	1,95 p/maand Kies

jouw zorg moeiteloos verzekerd

jouw voordeel bij HEMA

- ✓ 10% korting op bijna het gehele HEMA assortiment
- ✓ basispremie vanaf 73,- per maand
- ✓ gewoon naar jouw eigen huisarts en apotheek

Bereken nu jouw premie

tenminste 5 minuten online geregeld

bron:
hema.nl

60

verwerkingsverbod voor «bijzondere gegevens»

- levensovertuiging of godsdienst
- politieke gezindheid
- lidmaatschap vakbond
- ras, etniciteit
- seksuele leven
- gezondheid
- biometrische ID-gegevens
- genetische gegevens

Art. 9
AVG

Art. 22-31
UAVG

} NIEUW..!

- strafrechtelijke gegevens

Art. 10
AVG

Art. 32-33
UAVG

verwerking bijzondere gegevens verboden, tenzij...

- **specifieke** uitzonderingen: door bepaalde verwerkers en voor bepaalde doeleinden
- **algemene** uitzonderingen: met uitdrukkelijke toestemming, duidelijk openbaar gemaakt door betrokkene, (enz.), enz...

61

biometrische ID-gegevens

*uitdrukkelijke
toestemming*

alternatief bieden...?

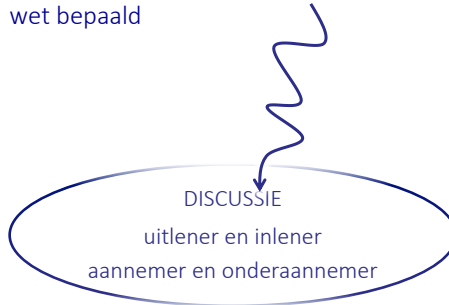
*administratieve kosten
in rekening brengen..?*

62

persoonsnummers

Art. 46
UAVG

- nummer ter identificatie van betrokkene bij wet voorgeschreven
- alléén gebruiken ter uitvoering van betreffende wet of voor doeleinden bij wet bepaald

63

transparantie en rechten van betrokkenen

rechten van betrokkenen

- inzage
- verbetering
- verzet
- vergeten worden
- gegevensoverdraagbaarheid

verplichtingen verantwoordelijken

- informeren
- voldoen aan inzageverzoeken enz.

Art. 41
UAVG

Art. 13-23
AVG

uitzonderingen (informatieplichten, rechten betrokkenen en datalekken)

- staatsveiligheid, gewichtige financiële en economische belangen van de staat
- voorkoming opsporing vervolging strafbare feiten
- rechten en vrijheden van derden (incl. verantwoordelijke)

	No personal data are collected beyond the minimum necessary for each specific purpose of the processing
	No personal data are retained beyond the minimum necessary for each specific purpose of the processing
	No personal data are processed for purposes other than the purposes for which they were collected
	No personal data are disseminated to commercial third parties
	No personal data are sold or rented out
	No personal data are retained in unencrypted form

64

profilering (~ prō'fil'ehr'ing)

geautomatiseerde verwerking waarbij aan de hand van persoonsgegevens

- bepaalde persoonlijke aspecten van een natuurlijke persoon worden geëvalueerd
- met de bedoeling met name het volgende te analyseren of te voorspellen

een recht om

- niet te worden onderworpen aan een besluit dat uitsluitend is gebaseerd op geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering
- waaraan voor hem of haar rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem anderszins in aanmerkelijke mate treft

uitzonderingen

- noodzakelijk voor uitvoering van overeenkomst tussen de betrokkene en een verantwoordelijke
- toegestaan bij Uniewetgeving of nationale wetgeving
- uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene

70

Meldplicht datalekken

Melding bij toezichthouder

tenzij het niet waarschijnlijk is dat de inbreuk in verband met persoonsgegevens een risico inhoudt voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen

Melding bij betrokkene

waarschijnlijk een hoog risico voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen

Art. 33-34
AVG

Wie?

verwerkingsverantwoordelijke

Wat?

inbreuk op beveiliging van persoonsgegevens

Wanneer?

onverwijld d.w.z. in beginsel binnen 72 uur na bekend worden van het datalek

Hoe?

Meldloket Datalekken (Ap)

zo-mogelijk individueel (betrokkenen)

72

Meldplicht datalekken

Melding bij toezichthouder

tenzij het niet waarschijnlijk is dat de inbreuk in verband met persoonsgegevens een risico inhoudt voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen

Melding bij betrokkene

waarschijnlijk een hoog risico voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen

Art. 33-34
AVG

Wie?

verwerkingsverantwoordelijke

Wat?

inbreuk op beveiliging van persoonsgegevens

Wanneer?

onverwijld d.w.z. in beginsel binnen 72 uur na bekend worden van het datalek

Hoe?

- Meldloket Datalekken (AP)
- zo-mogelijk individueel (betrokkenen)

74

En verder...

- gegevensbeschermingseffect-beoordelingen, registerplichten etc.
- beperkingen op overdracht van gegevens buiten de EU/EER
- gedragscodes, certificering en accreditering
- gezichtsherkenning, drones, AI&ML&DL etc.

75

g.j.zwenne@law.leidenuniv.nl

VRAGEN....!?

76